gemeente
Het Hogeland

Raadsvoorstel

Onderwerp: **Jaarstukken 2023 Het Hogeland**
Datum: Klik of tik om een datum in te voeren.
Agendapunt: Klik of tik om tekst in te voeren.
Behandeling: Klik of tik om tekst in te voeren.
Portefeuille-houder(s): Wethouder Dijkhuis
Steller: Meijer, Peter
Zaaknummer: Z.HHL.084523

1. Samenvatting

Het jaarrekeningresultaat over 2023 kent een behoorlijk positief saldo. Dit was voor een belangrijk deel reeds voorzien bij de najaarsnota, maar het resultaat is door (voornamelijk) externe niet beïnvloedbare factoren iets positiever uitgevallen dan we eerder hadden verwacht. De externe niet beïnvloedbare factoren betreffen de Algemene Uitkering, OZB inkomsten uit de Eemshaven en een onderbezetting van het ambtelijk apparaat als gevolg van vacatures en ziekte.

Met de jaarstukken 2023 leggen wij verantwoording af over de uitvoering van het beleid in het boekjaar 2023. Dit doen wij zowel beleidsinhoudelijk als financieel. Na de Voor- en de Najaarsnota werd een positief resultaat over 2023 verwacht van ruim € 10,2 miljoen. Rekening houdend met de door uw raad vastgestelde budgetoverheveling van ruim € 5,7 miljoen, kwam het reeds verwachte resultaat uit op bijna € 16 miljoen positief. Ten opzichte van dit verwachte resultaat valt het rekeningresultaat ca. € 4,1 miljoen voordeliger uit. Het formele positieve resultaat komt daarmee uit op ruim € 20,1 miljoen.

Vanuit het genoemde resultaat stellen wij verschillende resultaatsbestemmingen voor. Daarmee resteert er een bedrag van ruim € 11,4 miljoen, dat wordt toegevoegd aan de reserves conform de onderstaande voorstellen.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

Wij stellen u voor:

1. Het jaarverslag en de jaarrekening 2023 met een positief resultaat van € 20.130.373 vast te stellen;
2. Een bedrag van € 5.751.259 te bestemmen voor nog uit te voeren werkzaamheden 2024, conform uw besluit van 3 april 2024;
3. Een bedrag van € 2.500.000 te bestemmen voor toekomstige WW verplichtingen;
4. Het overschot als gevolg van de GALA middelen ad € 165.000 te bestemmen voor de bestemmingsreserve Sociaal Domein;
5. Het overschot als gevolg van de SPUK IZA ad € 238.000 te bestemmen voor de bestemmingsreserve Sociaal Domein;
6. Om het saldo van de punten 1 minus 2 tot en met 5 ad € 11.476.114 toe te voegen aan de Algemene Reserve en bij de Voorjaarsnota 2024 te betrekken bij de dekking van diverse wensen met incidentele effecten.

3. Inleiding

In deze jaarstukken leggen wij verantwoording af over het gevoerde financiële beleid in 2023. Ankerpunt daarbij is de begroting 2023.

De voor u liggende stukken bieden inzicht in en verantwoording voor het financiële reilen en zeilen over het afgelopen jaar. Daarbij zijn plussen én minnen aan te tekenen. Onzekerheden ook. Dat laatste betreft vooral de herijking van het gemeentefonds en het 'Ravijnjaar 2026', waarin de tijdelijke extra middelen van het rijk opdrogen en er een grote opgave voor ligt.

4. Financiële uitkomsten

Alvorens het resultaat te benoemen is het goed een beeld te schetsen van de verwachtingen die in de loop van 2023 met u zijn gedeeld. Bijna € 16 miljoen van dit saldo was reeds voorzien en is eerder met u besproken. De begroting 2023 is door u vastgesteld met een beperkt overschot van ruim € 0,3 miljoen. Bij de voor- en najaarsnota is dit overschot bijgesteld tot een overschot van ruim € 9 miljoen.

Daarnaast heeft u onlangs besloten om per saldo ca. € 5,8 miljoen budget over te hevelen van 2023 naar 2024. Deze middelen vindt u uiteraard terug als overschot in deze rekening en wordt bij de bestemmingsvoorstellen gereserveerd voor de daaraan gekoppelde uitgaven die in 2024 nog plaatsvinden. Voor uw beeld moet de budgetoverheveling dus ook worden gecorrigeerd op het daadwerkelijke resultaat.

In onderstaande tabel ziet u samengevat de verhouding tussen het verwachte saldo na de najaarsnota, de budgetoverheveling en het daadwerkelijk en dus te verklaren resultaat:

Te verklaren resultaat 2023 *(bedragen x € 1000,-)*	
Prognose na de Najaarsnota	9.030
Raadsbehandeling Voorjaarsnota	1.200
Budgetoverheveling per saldo	5.751
Prognose na budgetoverheveling	*15.981*
Werkelijk Resultaat	20.130
Te verklaren	**4.149**

Het is van belang het resultaat in perspectief te zetten. Het is immers wenselijk dat een gemeente haar beschikbare middelen zoveel mogelijk inzet om haar gewenste doelen voor haar inwoners te realiseren.

Het is daarom goed om te benadrukken dat het resultaat voor een groot deel ontstaat door exogene factoren waar wij weinig invloed op hebben. Het rijk heeft in de diverse circulaires in 2023 extra middelen beschikbaar gesteld voor 2023. Dit was ook het geval in de Decemberciculaire.

Naast de extra inkomsten uit de Algemene Uitkering zien we fors hogere OZB inkomsten uit de Eemshaven als gevolg van hogere WOZ waarden van enkele grote objecten. Verder zien we een onderschrijding op onze uitgaven in het kader van personeel. Dit komt door een relatief grote onderuitputting op onze vacatureruimte. Bij de voorjaarsnota van 2023 hebben wij u gevraagd om aanvullende middelen voor personeel. Het is echter moeilijk om in de huidige arbeidsmarkt de vacatures snel vervuld te krijgen.

Verder zien we een overschot op de Jeugdzorg. Deze ontwikkeling willen we in 2024 betrekken bij de bestaande taakstelling op de Jeugdzorg, zoals wij deze hebben opgenomen in de huidige begroting.

Ten slotte is er door de verlate opening van de Tirrel en het meevallen van de energiekosten een overschot op de geraamde exploitatielasten van de Tirrel.

Met het bovenstaande kan het overgrote deel van het overschot worden verklaard. We zien echter ook dat een bescheiden deel van het resultaat wordt veroorzaakt door veel kleinere overschotten op de reguliere budgetten. Deze lopen door de hele begroting heen. Dit hangt samen met de reeds genoemde onderbezetting van onze formatie als gevolg van ziekte en vacatures. Met de huidige bezetting zien we dat het niet op alle plaatsen lukt de plannen en ambities in de volle omvang en in de gewenste snelheid te realiseren.

5. Toelichting

In de onderstaande tabel hebben we de belangrijkste oorzaken van de afwijking op het verwachte resultaat op hoofdlijnen gepresenteerd. Voor een gedetailleerde beschrijving van de verschillende voor- en nadelen verwijzen wij u naar de analyses die bij de programma’s zijn opgenomen.

In grote lijnen ziet u dat dat de belangrijkste voordelen bestaan uit lagere personele lasten, een hogere Algemene Uitkering op basis van de Decembercirculaire en meer OZB inkomsten uit vooral onze niet-woningen.

Tegelijkertijd zien we dat er ook verschillende grotere negatieve afwijkingen zijn. Daarvan zijn het resultaat op de grondexploitaties en de afwaardering van gronden het meest in het oog springend.

Het resultaat is als volgt opgebouwd:

Verklaring resultaat 2023 *Bedragen x € 1.000,-*		
Voordelen:		
Algemene uitkering (I)	1.403	
Personeelslasten (I)	1.363	
OZB/belastingen (I)	752	
Rente (I)	292	
Vrijval pensioenvoorziening bestuurders (I)	451	
Vrijval Voorziening verlofstuwmeren	423	
Vrijval BTW voormalige gemeenten	623	
SPUK Sport	403	
Energielasten gemeentelijke panden (S)	140	
Exploitatie de Tirrel (I)	647	
Kapitaallasten/treasury (I)	322	
CJG (S)	99	
BUIG (I/S)	416	
Jeugdzorg (I/S)	864	
Beschermd wonen (I)	411	
WMO (Begeleiding) (I)	148	
WMO (woningaanpassingen) (I)	215	
GALA (I)	165	
Peuteropvang (I)	129	
SPUK IZA (I)	238	
Regeling vergoeding energiekosten maatschappelijke inst. (I)	887	
Totaal voordelen:		**10.391**
Nadelen:		
Voorziening Grondexploitaties (I)	-1.097	
Afwaardering gronden (I)	-1.467	
Vergoeding OZB scholen (S)	-149	
Verhuur sportaccommodaties (I)	-225	
WMO Huishoudelijke Hulp (I)	-84	
Voorziening dubieuze debiteuren (I)	-402	
Uitgifte graven en uitvaarten (I)	-180	
Tractiekosten (brandstof) (S)	-92	
Voorziening verlof (I)	-221	
BTW Afval (I)	-145	
Riolen en Rioolheffing (I)	-810	
Actualisering wachtgeld bestuurders	-384	
Extra dotatie voorziening WGA/WIA/WW	-191	
Personeelskosten doelgroepen (S)	-145	
Overige afwijkingen per saldo	-650	
Totaal nadelen		**-6.242**
Voordeel t.o.v. begroot		**4.149**

Voor een gedetailleerde beschrijving van de verschillen tussen de realisaties en de begroting en een inhoudelijk verslag van hetgeen in 2023 is bereikt en is uitgevoerd, verwijzen wij u naar de verschillende programmaverantwoordingen in het jaarverslag.

6. Bestemming resultaat

In de voorgestelde besluiten ziet u een aantal resultaatsbestemmingsvoorstellen, die we hieronder kort toelichten.

Budgetoverhevelingen 2023 naar 2024

Zoals eerder in dit voorstel benoemd, heeft u reeds eerder een besluit genomen om beschikbare budgetten voor uitvoering van werkzaamheden in 2024 weer beschikbaar te stellen.

Bestemmingsreserve WW verplichtingen
In het kader van de vele opgaven waarmee wij inmiddels met de uitvoering zijn gestart, of in de komende tijd gaan starten, zal er veel personele inzet nodig zijn. Voor veel van deze opgaven krijgen we incidentele dekking vanuit het rijk, of wij dekken het uit de eigen middelen middels de bestemmingsreserve 'Grote Opgaven'. Het is echter vanuit financieel oogpunt niet aan te bevelen de benodigde capaciteit voor de uitvoering alleen te doen met inhuur op incidentele basis. Daarom trekken wij hiervoor ook mensen aan. Wanneer opgaven echter aflopen, dan zullen we ook weer terug moeten schakelen in onze personele capaciteit. Dit brengt mogelijk WW verplichtingen met zich mee. Voor dit risico zouden we een bestemmingsreserve willen vormen en daar een deel van het rekeningresultaat voor bestemmen. De benodigde omvang van een dergelijke reserve is moeilijk in te schatten. Wij stellen vooralsnog voor om een bedrag ad € 2,5 miljoen te bestemmen voor dit doel. Dit kan voor een deel worden gedekt uit het vrijvallende deel van ons voordeel op de personeelsbegroting over 2023.

Overschot als gevolg van inzet GALA naar bestemmingsreserve Sociaal Domein;
Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is halverwege 2023 van start gegaan. Wel is het volledige jaarbedrag aan de gemeenten uitgekeerd, waarvan 20% mag worden meegenomen naar het volgende jaar. Om deze 20% te halen zijn diverse structurele uitgaven op het gebied van preventie in 2023 eenmalig verantwoord onder het Gezond en Actief Leven Akkoord. Daardoor ontstaat er een voordelig saldo op deze reguliere middelen. Wij willen deze middelen echter nog wel inzetten in het kader van het Gezond Leven Akkoord. Wij stellen daarom voor dit voordelige saldo te doteren aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein.

SPUK IZA
Centrumgemeente Groningen heeft rijksmiddelen ontvangen voor het Integraal Zorg Akkoord (SPUK IZA). Gemeenten kunnen de inzet op coördinatie en uitvoering van activiteiten op het snijvlak van het medisch-sociaal domein en preventie tot een bepaald bedrag in 2023 eenmalig vergoed krijgen uit deze middelen. Onze inzet in 2023 bestaat uit kosten die ook reeds in onze begroting zijn opgenomen. Daardoor ontstaat er een voordelig saldo in de rekening. Voor het geval de definitieve subsidie niet wordt toegekend, is het van belang het overschot te beschermen.

Inzet resterend saldo
Na aftrek van de voorgestelde resultaatsbestemmingen en de budgetoverheveling resteert er nog een saldo van ruim € 10,5 miljoen. Dit overschot zouden we willen inzetten in het kader van diverse plannen of wensen waarvoor incidentele dekking benodigd is. Wij willen de middelen echter nu nog niet definitief aan de verschillende specifieke doelen reserveren, omdat wij van mening zijn dat keuzes in dit kader op een integrale wijze thuis horen in de voorjaarsnota. Op deze wijze kan uw raad aangeven of de lijn van het college wordt gedeeld of dat er andere inzichten of aanvullende wensen zijn.

Wensen die het college onderkent en waarvoor wij het overschot van deze rekening zouden willen gebruiken betreffen onder andere:

- Cofinanciering Masterplan Regiokernen;
- Aanvulling vastgoedsubsidieregeling centrumplannen;
- Aanpak groen;
- Ontwikkelplan Visserij;
- Aankoop gronden;
- Innovatie erfgoed.

7. Overige aandachtspunten
Naast de hierboven beschreven onderwerpen, willen we een tweetal onderwerpen benoemen, die per saldo geen verschil veroorzaken in het rekeningresultaat, maar die wij wel van belang vinden bij de beschouwing van de jaarstukken.

Opvang Oekraïners
Op basis van de normvergoeding voor de opvang van Oekraïners hebben wij ruim € 4,7 miljoen ontvangen. De werkelijke kosten voor de opvang van Oekraïners zijn in 2023 ca. € 3,3 miljoen lager geweest dan de normvergoeding die hiervoor is ontvangen. Bij de Najaarsnota werd dit overschot ingeschat op € 2,5 miljoen. De oorzaak ligt o.a. in de lager dan gemiddelde kosten voor huisvesting. Veel ingezette accommodaties waren gemeentelijk eigendom en voor de inrichting is gebruik gemaakt van gebruikt inventaris.

Rekening houdend met de overhead resteert er een overschot van ruim € 3 miljoen. Wij hebben de niet bestede middelen gedoteerd aan de reserve voor de opvang van vluchtelingen. Dit overschot ziet u derhalve niet terug in het gepresenteerde resultaat.

Bestemmingsreserve Sociaal Domein
In de onlangs door u vastgestelde nota Reserve en Voorzieningen hebben we opgenomen dat overschotten op de begroting van het Sociaal Domein middels eventuele resultaatsbestemmingen kunnen worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein. Hier is in de nota echter een plafond aan gekoppeld van 5% van de totale omvang van het begrotingsprogramma Sociaal Domein. Dat is ca. € 4,5 miljoen. Aangezien het saldo van de reserve ultimo 2023 ca. € 6,4 miljoen bedraagt, is er conform de nota geen ruimte om extra middelen te doteren. Uitzondering hierbij willen we maken voor twee onderdelen. Dit zijn de ingezette GALA middelen en de SPUK IZA. Dit omdat beide een specifiek doel betreffen. We willen de GALA middelen inzetten voor het doel waarvoor we de middelen hebben ontvangen en voor de SPUK IZA willen we de middelen reserveren totdat de SPUK definitief is toegekend.

8. Weerstandsvermogen
Naast de beschreven lijn van het rekening resultaat is uiteraard onze financiële positie van groot belang. Cruciaal in dit beeld is ons weerstandsvermogen. Bij de begroting 2024 meldden wij u reeds de positieve ontwikkelingen in ons weerstandsvermogen. Deze ontwikkeling zet zich vooralsnog door.

Tijdens het proces van het opstellen van de jaarstukken is het weerstandsvermogen weer onderworpen aan een herijking. Het weerstandsvermogen is immers geen statisch geheel. De risico’s veranderen in de loop van de tijd, maar ook de stand van de Algemene Reserve is aan verandering onderhevig, als gevolg van de verschillende ontwikkelingen.

In de voorliggende stukken zien wij dat het benodigde weerstandsvermogen, als gevolg van de herijking van de risico’s, is gedaald naar € 7,9 miljoen in deze jaarstukken. Voor wat betreft onze beschikbare weerstandscapaciteit zien we dat deze uitkomt op ruim € 26.8 miljoen. Hierbij hebben we het rekeningresultaat over 2023 niet meegerekend, aangezien we dit deel beschikbaar willen houden voor de dekking van incidentele wensen c.q. knelpunten bij de voorjaarsnota 2024. We blijven zodoende ruimschoots boven de minimale ratio voor het weerstandsvermogen dat is gesteld op 1.

Conclusie
Wij zien dat de Algemene Reserve, bij een conform besluiten door uw raad, uitkomt op ca. € 26,8 miljoen. Dat is ruim boven de grens van de benodigde weerstandscapaciteit. In de

voorjaarsnota 2024 ziet u tegelijkertijd dat er aanvullende claims worden gelegd op de Algemene Reserve. De Algemene Reserve geeft met de huidige stand echter voldoende ruimte om incidenteel knelpunten op te lossen.

Bijlage(n):
Jaarstukken Het Hogeland 2023

Achterliggende documenten:

Winsum, 28 mei 2024

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,	Burgemeester,
Paul van Vilsteren	Henk Jan Bolding